

Схема 60:40

Условия и ред за изплащане на компенсации на работодатели

Общи въпроси и коментари

- С ПМС №55/30.03.2020 г., обн. ДВ бр. 31/01.04.2020 г. бяха приети условията и реда за подпомагане на работодатели, засегнати от извънредното положение и мерките за ограничаване на разпространението на коронавирус COVID-19;
- Мерките са насочени към работодатели, които изпитват затруднения във връзка със запазването на заетостта в своите предприятия, но имат положителни перспективи за бизнеса си и желаят да запазят работните места на своите работници и служители;
- Съотношението 60:40 се отнася до компенсиране на осигурителния доход на работниците и служителите. Реалната тежест за работодателите е по-висока, тъй като те са задължени да декларират и внесат всички дължими данъци и осигуровки;
- Подобно на другите актове на извънредно законодателство, приети от страна на законодателната и изпълнителната власт, ПМС съдържа някои неясноти, които ще подлежат на тълкуване и изясняване в процеса на прилагане на мерките. Някои от тях сме посочили на слайдове 10 и 11 по-долу.

Потенциални бенефициери

- Компенсациите на работодатели с цел запазване на заетостта на работниците и служителите са предназначени основно за две групи субекти:
 - Работодатели, които са **пряко засегнати от извънредното положение** и въведените ограничителни мерки – основно работодатели от следните сектори: търговия на дребно (с определени изключения), пътнически сухопътен и въздушен транспорт, хотелиерство, ресторантьорство, туристическа агентска и операторска дейност, дейности свързани със спорт и поддържане на добро физическо състояние и други дейности, пряко засегнати от противоепидемичните мерки;
 - Работодатели от всички сектори на икономиката (КИД - 2008), които са **преустановили работата** на предприятието си (изцяло, частично или на отделни работници и служители) или са установили **непълно работно време** в предприятието или в негово звено. Допълнително изискване за компенсиране на работодателите от тази група е да са декларирали **намаляване на приходите от продажби с не по-малко от 20%**.
- Компенсациите са в размер на **60% от размера на осигурителния доход за януари 2020 г.** за всеки работник и служител, за когото е приложен режимът по чл. 1, ал. 1, 2 и 3 от ПМС №55 и на когото ще бъде запазена заетостта за допълнителен период, равен на периода, за който се изплащат компенсации.
- В случаите на установено непълно работно време компенсацията се изплаща **пропорционално на неотработеното време**, но за не повече от 4 часа дневно.

Потенциални бенефициери (продължение)

- Изрично изключени от обхвата на ПМС са работодателите от няколко сектора на икономиката съгласно КИД – 2008:
 - А - Селско, горско и рибно стопанство;
 - К – Финансова и застрахователна дейност;
 - О – Държавно управление;
 - Р – Образование;
 - Q – Хуманно здравеопазване и социална работа;
 - Т – Дейности на домакинства като работодатели;
 - U – Дейности на екстериториални организации и служби.
- Компенсации **не се изплащат** за работници и служители, които или за които:
 - са наети след датата на обявяване на извънредното положение;
 - ползват отпуск за временна неработоспособност, за бременност и раждане, при осиновяване на дете до 5-годишна възраст или отглеждане на дете до 2-годишна възраст (за периода на компенсацията);
 - е получено финансиране за възнаграждения и осигурителни вноски от държавния бюджет, със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове или други публични средства.

ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ

- **Основните изисквания към работодателите**, кандидатстващи за подпомагане са, както следва:
 - Да осъществяват стопанска дейност в Република България;
 - Да нямат задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 1 от ДОПК към държавата или общините;
 - Да не са обявени в несъстоятелност или не се намират в производство по несъстоятелност или ликвидация;
 - Да не прекратят трудови договори на работници и служители на основание чл. 328, ал. 1, т. 2, 3 и 4 от Кодекса на труда **през периода, за който им се изплащат компенсации**;
 - Да запазят заетостта на работниците и служителите, за които са получили компенсация, за **допълнителен период**, не по-малък от периода, за който са изплатени компенсациите;
 - Да нямат установено с влязло в сила наказателно постановление или съдебно решение, нарушение на чл. 61, ал. 1, чл. 62, ал. 1 или 3, чл. 63, ал. 1 или 2, чл. 118, чл. 128, чл. 228, ал. 3, чл. 245 и чл. 301–305 от Кодекса на труда или чл. 13, ал. 1 от Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност през период от 6 месеца преди издаването на заповедта за преустановяване на работа.

Основни изисквания (продължение)

- Работодателят дължи заплащане на **пълния размер на трудовото възнаграждение и осигурителни вноски** за съответния месец на лицата, за които получава компенсация.
- В случай на възобновяване на работа или отмяна на заповедта за установяване на непълно работно време през периода на изплащане на компенсациите, работодателят уведомява писмено, включително по електронен път, Агенцията по заетостта **в срок 3 /три/ работни дни** от датата на издаването на заповедта за възобновяване на работа.

Необходими документи

- **Заявлението за кандидатстване съдържа следните декларации и информация:**
 - декларация за обстоятелствата по чл. 2, ал. 1, т. 5 (за запазване на заетостта) и 6 (за въздържане от прекратяване на трудови договори на работници и служители на основание чл. 328, ал. 1, т. 2, 3 и 4 от Кодекса на труда през периода, за който им се изплащат компенсации);
 - декларация от работодателя и документи, удостоверяващи намаляване на приходите от продажби по чл. 2, ал. 2 – за работодателите по чл. 1, ал. 2 и 3 от ПМС №55/31.03.2020 г.;
 - данни за платежна сметка на работодателя (IBAN);
- **Към заявлението за кандидатстване се прилагат следните документи:**
 - заверено копие на заповедта на работодателя за преустановяване на работа по чл. 120в от Кодекса на труда или на заповедта за установяване на непълно работно време по чл. 138 а, ал. 2 от Кодекса на труда;
 - списък на работниците и служителите, за които се подава заявление за изплащане на компенсации по реда на постановлението, съдържащ данни за лицата - трите имена, ЕГН или личен номер, личен номер на чужденец, служебен номер от Националната агенция за приходите, а за работниците и служителите по чл. 1, ал. 3 – продължителността на установеното непълно работно време;

Процедура за кандидатстване

- Кандидатстването за подпомагане става чрез Бюрата по труда (Агенция по заетостта), като заявление ще се приемат в периода 31 март – 21 април 2020 г.;
- Комисия, определена със заповед на директора на дирекция „Бюро по труда“, разглежда документите и извършва проверка за съответствие с критериите за изплащане на компенсации в срок до 7 /седем/ работни дни от подаването на заявлението. Информация за резултатите от проверката се предоставя на съответния работодател и на НОИ.
- Агенцията по заетостта изпраща по електронен път на НОИ обобщена информация за всички одобрени работодатели.
- Компенсациите на одобрените бенефициери се изплащат от НОИ със средства от фонд „Безработица“.

Възстановяване на средства

- Бенефициерите (Работодателите) **възстановяват получените средства** за компенсации на работници/служители в случай че:
 - НЕ изплатят пълния размер на трудовото възнаграждение на работниците и служителите, за които са получени компенсации;
 - НЕ запазят заетостта на работниците и служителите, за които са получени компенсации за период не по-малък от периода, за който са изплатени компенсациите;
 - Освободят (прекратят трудовите правоотношения) работници и служители по реда на чл. 328, ал. 1, т. 2, 3 и 4 от Кодекса на труда през периода, за който се изплащат компенсации.

Неясни въпроси

ПМС №55 съдържа някои неясни формулировки, които могат да породят проблеми и дори да доведат до претенции за връщане на компенсация поради различия тълкуването им:

- За какъв период се подава Заявлението – за календарен месец, или еднократно за целия период на извънредното положение? Какво се случва, ако то бъде продължено?
- По отношение на изискването да не се прекратяват трудови договори докато се изплащат компенсация:
 - Формулировката на чл. 2, ал. 1, т.6 поражда въпросът ще се връщат ли средства, ако по време на изплащане на компенсация бъдат прекратени трудови договори и на работници и служители, за които не е ползвана компенсация на посочените основания?
 - По време на изплащането могат ли да се прекратят трудови договори на работници и служители на други основания, в това число какви са последиците, ако работник или служител по собствена инициатива поиска прекратяване на трудовото правоотношение?

Неясни въпроси (продължение)

- По отношение на изискването за запазване на заетост след изплащане на компенсациите:
 - Как следва да се тълкува „запазване на заетост“ и кога работодателят ще връща компенсации – във всички случаи на прекратяване на трудовото правоотношение по негова инициатива, или само в отделни хипотези? А при прекратяване по взаимно съгласие?
 - Ще се счита ли за запазване на заетостта прекратяването на трудови договори със служители, на които е изплащана компенсация, и назначаването на нови на същата позиция?
- Какви са последиците при възобновяване на работата или връщане към пълно работно време?
- Подлежи ли на обжалване отказът (пълен или частичен) на Комисията да отпусне компенсации, доколкото според нас той е индивидуален административен акт?
- Как ще се третират компенсациите от данъчно-правна гледна точка?

Възможни алтернативни решения

- Схемата 60:40 е само една от възможните алтернативи за действие от страна на работодателите при условията на извънредно положение. Наред с това са възможни и други решения:
 - Пускане на работниците и служителите в платен или неплатен (по споразумение със съответните работници и служители) отпуск;
 - Съкращаване на персонал;
 - Намаляване на възнагражденията на работниците и служителите – отново на база споразумение със съответните работници и служители.

На разположение сме за съдействие по всякакви въпроси, свързани с трудовото законодателство и процедурата за кандидатстване за изплащане на компенсация по реда на чл.1, ал.1 от Постановление № 55 от 30.03.2020 г.

Можете да се свържете с нас:

адвокат Антония Спасова, Управляващ съдружник

ул. “Кораб планина” №8-10, ет. 1

гр. София 1407, България

Тел.: +359 (2) 987 11 38

Мобилен телефон: + 359 888 838 061

Е-mail: aspasova@intelegis.bg